

Správa o výsledku kontroly obstarania a realizácie vybraných investičných akcií v kapitole Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky

Najvyšší kontrolný úrad SR vykonal v zmysle plánu kontrolnej činnosti na rok 2012 kontrolu obstarania a realizácie vybraných investičných akcií v kapitole Ministerstva zahraničných vecí SR.

Účelom kontroly bolo preveriť hospodárnosť a efektívnosť verejného obstarávania a stav a správnosť realizácie vybraných investičných akcií v zahraničí v kapitole Ministerstva zahraničných vecí SR z hľadiska dodržania všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti a efektívnosti pri vynakladaní verejných prostriedkov na ich prípravu a realizáciu.

Na kontrolu bolo vybratých 10 investičných akcií začatých v rokoch 2002 až 2009 a ukončených v rokoch 2008 až 2010. V oblasti prípravy a výberu stavebnej akcie a jej zaradenia do rezortného rozvojového programu a do Registra investícií bolo kontrolou zistené, že príslušný organizačný útvar kontrolovaného subjektu nespracovával pravidelne materiály schvaľované Investičnou komisiou a vedením ministerstva, ako boli napríklad správy o stave a využívaní majetku v zahraničí, čiastkové analýzy riešenia zlepšenia stavu, hospodárneho a efektívneho využívania majetku vrátane jeho prípadného odpredaja, dlhodobé a krátkodobé rozpisy investičných akcií. Materiály neboli vždy v súlade s platnými internými predpismi - boli zastarané a nezohľadňovali aktuálny stav organizačnej štruktúry a z toho vyplývajúcich činností. Na jednu investičnú akciu neboli predložené doklady preukazujúce jej zaradenie do rezortného rozvojového programu v zmysle príslušných ustanovení zákona o verejných prácach. Zákon o verejných prácach požadoval aj záverečné technické a ekonomické hodnotenie dokončenej verejnej práce, čo pri kontrolovaných investičných akciách nebolo predložené.

Finančné zabezpečenie investičných akcií možno celkovo charakterizovať ako nesystémové. Schválenými kapitálovými výdavkami sa zabezpečovali investície, ktoré boli v danom období považované za rozhodujúce. Tieto neboli vždy v súlade s pôvodne schválenými termínmi, dohodnutými na rôznych stupňoch riadenia.

Je však potrebné uviesť, že situácia vo financovaní investičných akcií bola ovplyvnená aj tým, že do rozpočtu nebola schválená požadovaná výška finančných prostriedkov. Táto situácia v stave financovania investičných akcií sa premietla aj do veľkého počtu rozpočtových opatrení, čo neľahčilo realizáciu investičných akcií v pôvodne plánovaných termínoch.

Vo viacerých prípadoch bol predpokladaný čas prípravy a realizácie stavby uvedený v návrhoch na výstavbu investičných akcií nereálny. Nezohľadňoval zložitosť postupu, možné komplikácie v procese verejného obstarávania, možné problémy pri vypracovaní projektovej dokumentácie a samotnej realizácie investičnej akcie.

Počas realizácie investičných akcií vznikali časové obdobia, kedy organizácia nekonala optimálnym spôsobom. Bolo zistené, že ceny dohodnuté v uzatvorených zmluvách boli vyššie ako sa predpokladali na základe predprojektovej a projektovej dokumentácie, pričom niektoré práce navyiac neboli vyvolané zmenou technológie stavby, ale išlo iba o zmenu použitých materiálov, čím sa navýšila cena stavby. V jednom prípade bol nárast výdavkov spôsobený časovým oneskorením začatia stavebných prác z dôvodov nesprávne realizovanej súťaže.

Pri kontrole dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní, ktorý predpokladal zabezpečenie zachovania hospodárnosti a efektívnosti použitia verejných prostriedkov, boli zistené nedostatky v posudzovaní ceny zákazky, v nesprávnom zadaní technických požiadaviek v súťažných podkladoch v opise zákazky, v prijatí neodôvodnene vysokej ceny z

návrhu zmluvy o dielo, v nedodržaní ustanovení zákona, ktoré nedovoľujú rozdelenie predmetu zákazky a v dodržaní postupov v zmysle tohto zákona. V jednom prípade obstarávateľ nepostupoval rovnako voči všetkým uchádzačom. Boli zistené aj nesprávne uzatvorené zmluvy a ich dodatky, ktorými boli dohodnuté ceny zmenené.

Na základe zistených nedostatkov kontrolovaný subjekt nedodržiaval povinnosť pri zadávaní zákaziek uplatňovať princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

V oblasti preverenia správnosti a opodstatnenosti financovania prípravných, projektových a stavebných prác a správnosti zaraďovania investičných akcií do majetku organizácie bolo zistené, že vo viacerých prípadoch z dokladov k vedľajším rozpočtovým nákladom nebolo možné verifikovať ich celkovú výšku, pretože vo fakturácii neboli k dispozícii doklady, ktoré by ju preukazovali. To znamená, že nebolo možné zistiť, či tieto boli skutočne realizované vo fakturovanej výške. Sumu nevhodného konania nebolo možné, vzhľadom k okolnostiam fakturácie a chýbajúcim dokladom, kontrolnými metódami vyčíslieť.

Kontrolovaný subjekt v troch prípadoch neskorého zaradenia investičnej akcie do užívania nedodržiaval príslušné ustanovenia zákona o účtovníctve. Ďalej bolo zistené, že zahraničná strana vrátila v roku 2011 daň z pridanej hodnoty, čo nebolo vzhľadom k časovému posunu premietnuté do majetku organizácie. V jednom prípade nebola pri preberaní stavby správne určená záručná doba.

Pri nákupe interiérov nebola dodržaná hospodárnosť, nakoľko konečná cena bola vyššia o 20,06 % od pôvodne vysúťaženej a podstatne zmenená bola aj obsahová náplň v porovnaní s tým, čo bolo predmetom verejnej súťaže. Týmto postupom bola porušená finančná disciplína v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Počas rekonštrukcií a výstavby objektov zastupiteľských úradov v zahraničí boli prenajímané priestory na výkon funkcií zastupiteľských úradov, sťahovanie, ubytovanie zamestnancov a skladovanie nábytku a zariadenia úradov. S týmito výdavkami sa pri príprave stavieb vôbec neuvažovalo, pričom však vzhľadom k výške týchto výdavkov išlo o významnú položku celkových nákladov na realizáciu hodnotených investičných akcií.

V prípadoch, kedy sa dodatkami predĺžila doba dodania diela, prichádzalo k zvýšeniu výdavkov na prenájom ubytovacích alebo pracovných priestorov. Tieto výdavky na prenájom, sťahovanie, uskladnenie majetku a ubytovanie zamestnancov bolo pritom možné znížiť dodržaním pôvodne požadovaných termínov ukončenia investičných akcií a racionálnejším postupom pri ostaných činnostiach. V jednom prípade bolo zistené aj sťahovanie a skladovanie následne vyradeného majetku.

Na základe výsledkov kontroly a vyhodnotenia kontrolných otázok ani jednu z kontrolovaných investičných akcií nemožno hodnotiť ako investičnú akciu, pri ktorej boli dodržané všetky atribúty zabezpečujúce dodržanie hospodárnosti a efektívnosti jej realizácie.

Na riešenie niektorých zistených problémov boli kontrolovanému subjektu navrhnuté odporúčania zamerané na prijatie opatrení v oblasti preberania a odovzdávania agendy pri personálnych zmenách, novelizácie a zjednotenia interných právnych aktov, zabezpečenia optimálnej vnútornej kontroly pri vecnom, fakturačnom a účtovnom vykazovaní realizovaných výkonov a zosúladenia účtovného stavu so skutočnosťou.

Výsledky kontroly boli prerokované so zástupcom štatutárneho orgánu Ministerstva zahraničných vecí SR, pričom bolo uložené prijať opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov a v stanovenom termíne ich predložiť Najvyššiemu kontrolnému úradu SR.